

Knjižnica za klasično starinu. Knjiga VI. Život starih Grka. Stavio Koloman Rac. (Sa 66 slika u slogu). Cijena 3 K. U Zagrebu. Izdanje »Matice hrvatske«. 1902. 8°. 347 str.

Hrvaška Matica si je postavila lepo nalogo, da omogoči vseučiliškim dijakom, pa tudi sicer izobražencem, da se v svojem jeziku pouče o staroklasičnih narodih, Grkih in Rimljanih. Poleg lepega broja dobrih prevodov klasičnih del je izdala doslej izborno Musičevo »Zgodovino grške književnosti«, I. i II. del ter Racov »Život starih Grkov«. Drage volje priznavamo, da je na primerno omejenem prostoru 347 strani ogromno gradivo grških starožitnosti tako spretno, pregledno in v toliki meri opisano, kolikor zadostuje znati vsakemu izobražencu, pa tudi učiteljski kandidatje izvedo zadosti za izpit, ker jim ponuja knjiga tudi spisek dotičnih virov v svetovnih literaturah. Želeli bi samo, da bi se poedina področja ne bila omenjala samo na dotičnih mestih, kjer je govor o različnih predmetih (n. pr. o pravosodju, financiji, itd.), nego da bi se bilo rekapituliralo tudi pri poedinih činovnikih vse njih področje. Knjiga je razdeljena v te-le glave: I. 1. Državno urejenje. Razvitek ustavnega života grškega. Dolazek Grkov na Balkan in njih kulturni napredek. Država pri Homerju. Prehod od kraljestva na različne vlade. II. Sparta. Dorani v Peloponezu; prebivalstvo v državi špartanski, državna oblast, financije in sodstvo. Propadanje Sparte. Zveza lakedemonska. III. Kreta. Historijski pregled. Prebivalstvo. Ustava in pravo. IV. Atene. Postanek države atenske; najstarše urejenje atensko. Drakon in Solon. Pisistrat in Klejsten, Temistoklej in Periklej. Atene za peleponeške vojne. Atene do leta 322., in po letu 322. V. Slika demokratske ustave atenske. Prebivalstvo. Podeljenje zemlje in meščanstva. Svet in areopag. Narodna skupščina. Činovništvo. Financije. Sodstvo. Zveza atenska. VI. Internacijonalni odnošaji. Amfiktijonije. II. Bogočastje. Svetinje in božji službeniki, svečeniki in bogočastni činovniki, vrači in proročišča. Bogočastna dela. Zazivanje bogov, zavetni dari, žrtve, čiščenje in misterije. Svetkovine. Velike narodne igre. Panateneje. Atenske Dionizije. III. Vojništvo. Najstarejša doba. Mikenski vek. Bojna sprema pri Homerju, boj pri Homerju; Sparta in Peloponez, Atene, Novosti do leta 362. Vojništvo po letu 362. Vojevanje na trdnjave. IV. Privatno življenje. Poročno (družinsko) življenje. Odgoja. Mladeniška doba. Stan in urejenje v njem. Hiša, pohištvo, obleka in lepšanje telesa, pokrivanje glave in obuča, lasje in nakit. Negovanje telesa, bolezen in smrt. Hrana, kopanje in gimnastika, zdravljenje, pokop. Gospodarstvo, obrt, trgovina, mera in novci. — Podobe so skrbno izbrane in zadoščajo povsem zahtevam, katere moremo stavljati taki knjigi.

Jezik je izbran, tudi Slovencem lahko umeven; neprijetno sta me dirnili obliki »arhon, Xenofon« m. arhont, Ksenofont. *R. Perušek.*

Em. Šl. Lešehradu: Podpora života. Drama ve 3 jednáních. 1903. Nakladem knihkupectví E. Weinfurtra v Praze. Cena? Oceno te drame prinesemo pozneje.

»Slovník staročeský«, napsal Jan Gebauer. Vydávají »Česka akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění«, a »česká grafická společnost Unie«. V Praze 1903. Nakladem české grafické společnosti »Unie«. Tega obširno zasnovanega dela sta izšla 8. in 9. sešitek. Vsak sešitek stane 4 K.

pravilno in slovensko, drugačno je grdo spakovanje in neslovensko. Prazen je trud nekaterih »piscev«, da bi zopet uvedli predikativni instrumental v jezik. Slovence je minil čut za to obliko; da je res tako, o tem se lahko sleherni dan prepriča vsakdo, če čita naše časopise in druge publikacije, ki kar mrgole instrumentalnih nestvorov.

M.

»Filipovičeva slava« se nazivlje knjižica, ki se bavi z življenjem in načeli odličnega pedagoga in ljudskega učitelja hrvatskega, Ivana Filipovića. Čisti dobiček od te knjižice, ki se dobiva po 30 novč. izvod pri Josipu Klobučarju v kaptolski šoli v Zagrebu, je namenjen hrvatskemu učiteljskemu konviktu.

—a—

»Slovník staročeský«, napsal Jan Gebauer. Vydávají »Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění« a »Česka grafická společnost Unie«. V Praze 1903. Nakladem »České grafické společnosti Unie«. Tega znamenitega dela smo prejeli 7. in 8. sešitek. Vsak sešitek stane 4 K.

Em. št. z Lešeheradu: Jas a stín. Črty a nálady. (Chrysanthem VIII.) 1903. St. 54. — Knjižica, ki bi niti v skromni slovenski literaturi ne prišla razločneje na površje, nego n. pr. Kalanove povesti za slovensko ljudstvo; kaj pa šele v lepi češki literaturi!

A. D.

Jan Magiera: Wł. L. Anczyc jako dramaturg ludowy. Kraków. Nakładem autora. 1903. (Poseben odtisk iz Sprawozdania Gimnazjum św. Jacka w Krakowie.) Ta razprava govori nekoliko obširneje o življenju, delovanju in pomenu Anczyca kot pripovedovalca in ljudskega dramatika, nego je bilo to mogoče pisatelju g. M—i. v razpravi »Iz zgodovine narodne poljske drame. Delovanje Anczyca« v lanskem letniku »Lj. Zvona«. Razprava je pisana simpatično. Pisatelj na koncu predlaga, naj se osnuje na ime Anczyca zaklad, iz katerega bi se delile nagrade za dobre poljske narodne dramske proizvode. Anczyc bi imel tako najlepši spomenik.

Ant. Dermota.

Upodablajoča umetnost

Vegov kip. Idrijska realka je naročila pri ljubljanskem kamenoseku Tomanu za svoje novo, ravnokar dovršeno lepo poslopje jako primeren in aktualen okras, doprsni kip slavnega matematika Jurja barona Vege, ki je bil, kakor je sedaj dokazano, rojen Slovenec. Kip je izdelal v imenovani delavnici mladi umetnik g. Martin Bizjak v dvakratni naravni velikosti iz istrskega marmorja. Podoba našega znamenitega rojaka je posnel Bizjak po neki sliki znanega Wolfa v ljubljanskem muzeju. Kip je po sodbi strokovnjakov lepo umetniško delo, s katerim se Bizjak lahko ponaša. Mlademu kiparju bi želeli od kod dovoljne podpore, da bi mogel svoje znanje dopolniti na kaki umetniški akademiji. Portret Vegov kaže duhovito in energično individualnost. Za tem visokim čelom so se bili porodili njegovi »logaritmi« in druge matematične skrivnosti. Slovenski Arhimedes! Kolikor je nam znano, je to prvi kip učenega avstrijskega